
SAKSFRAMLEGG

Arkivsaksnr.: 11/264-46
Løpenr.: 5778/11
Arkiv: U64 SAKSARKIV
Saksbehandler: Rune Eliassen

FREMTIDIG ORGANISERING AV REISELIVETS FELLESAPPARAT - TILRETTELEGGING FOR REISELIVET I TROMS

Innstilling til vedtak:

⋮

Kultur- og næringskomiteens innstilling:

⋮

⋮

Saken gjelder:

Vedlegg til saken:

A: Trykte vedlegg:

1. Sluttrapport: Utredning om fremtidig destinasjonsstruktur i Troms, sak og arkiv 11/264-27
2. Høringsinnspill fra Sør-Troms regionråd, sak og arkiv 11/264-32
3. Høringsinnspill fra Midt-Troms regionråd, sak og arkiv 11/264-34
4. Høringsinnspill fra Nord-Troms regionråd, sak og arkiv 11/264-28
5. Høringsinnspill fra Balsfjord kommune, sak og arkiv 11/264-33
6. Høringsinnspill fra Harstad kommune, sak og arkiv 11/264-35
7. Høringsinnspill fra Skånland kommune, sak og arkiv 11/264-31
8. Høringsinnspill fra Målselv kommune, sak og arkiv 11/264-29
9. Høringsinnspill fra Kåfjord kommune, sak og arkiv 11/264-30
10. Høringsinnspill fra Visit Tromsø-regionen, sak og arkiv 11/264-39
11. Høringsinnspill fra Kystkulturveien, sak og arkiv 11/264-38
12. Høringsinnspill fra Innovasjon Norge, sak og arkiv 11/264-36
13. Høringsinnspill fra NHO Reiseliv Nord-Norge, sak og arkiv 11/264-37

B: Utrykte vedlegg:

Saksutredning:

Fylkesrådet har behandlet saken i møte 22. februar 2011, sak 31/11. I saksframlegget skriver fylkesråd for næring:

”Bakgrunn

I forbindelse med etableringen av NordNorsk Reiseliv AS ble det klart at den daværende organiseringen av reiselivets fellesapparat i Troms ville bli endret. Fylkestinget ba fylkesrådet utrede den fremtidige destinasjonsstrukturen i juni 2009. Fylkesrådet

redegjorde i desember 2009 for fylkestinget om status rundt etableringen av NordNorsk Reiseliv AS hvor det også ble orientert om at en utredning rundt den fremtidige destinasjonsstrukturen skulle ta til.

Vinteren 2010 initierte fylkesråd for næring en utredning om den fremtidige destinasjonsstrukturen. Det ble engasjert en ekstern prosjektleder som kartla den daværende situasjonen og mulige fremtidige organiseringer. I forbindelse med arbeidet ble det arrangert et åpent møte på fylkeshuset hvor konklusjonen fra de fremmøtte var at prosessen burde videreføres med en arbeidsgruppe oppnevnt fra regionrådene. Arbeidsgruppen ble etablert og startet sitt arbeid høsten 2010.

Arbeidsgruppen ble ledet av Faveo Prosjektledelse, og deltakerne var dels oppnevnt av regionråd, dels direkte av kommuner, og til dels anmodet om deltakelse på bakgrunn av at de representerte reiselivsnæringen. Sammensetningen i arbeidsgruppen bestod av politikere, ansatte i ulike kommuner, representanter fra destinasjonsselskaper, representanter fra reiselivslag, næringsaktører og virkemiddelapparatet i form av Innovasjon Norge. NordNorsk Reiseliv deltok også der det var aktuelt å diskutere fremtidige samarbeidsstrukturer mellom destinasjonsnivået og NordNorsk Reiseliv.

Det ble gjennomført 4 arbeidsmøter i tillegg til et siste møte hvor rapporten ble gjennomgått før levering. Rapporten, ”*Sluttrapport: Utredning om fremtidig destinasjonsstruktur i Troms*”ⁱ ble overlevert til fylkesråden 14. januar, hvorpå den ble publisert og distribuert. 21. januar ble det gjennomført et høringsmøte. Frist for høringsinnspill var satt til 28. januar. Rapporten ble distribuert direkte til kommuner, regionråd, destinasjonsselskaper, reiselivslag, NHO reiseliv Nord-Norge, Innovasjon Norge Troms og NordNorsk Reiseliv AS. Kontakt mot bedrifter og enkeltaktører har skjedd gjennom destinasjonsselskapene og reiselivslagene som representerer disse, i tillegg til at enkelte regionråd og kommuner har konsultert reiselivsnæringen underveis i prosessen.

Arbeidsgruppens sluttrapport: Utredning om fremtidig destinasjonsstruktur i Troms
Arbeidsgruppens rapport ”*Sluttrapport: Utredning om fremtidig destinasjonsstruktur i Troms*”ⁱⁱ beskriver arbeidsprosessen, gruppens målsetning med arbeidet, hva som ansees som destinasjonsoppgaver og hvordan disse finansieres. Arbeidsgruppen beskriver også status på destinasjonsnivået i dag og hvilke utfordringer destinasjonsnivået står ovenfor. Arbeidsgruppen kommer også med forslag til hvordan reiselivsorganisasjonene kan samarbeide og til hvordan fylkeskommunen kan bidra med finansiering av reiselivsorganisasjonene.

Arbeidsgruppen har foreslått at fylkeskommunens midler avsatt i budsjettet for 2011 brukes over 2 år som et forsøksprosjekt med økonomisk støtte til destinasjonsselskapene og at det etableres et samarbeidsforum for destinasjonsselskapene i Troms, hvor disse regelmessig møter hverandre, NordNorsk Reiseliv AS, Innovasjon Norge og Troms fylkeskommune for å drøfte felles problemstillinger og mulige felles løsninger.

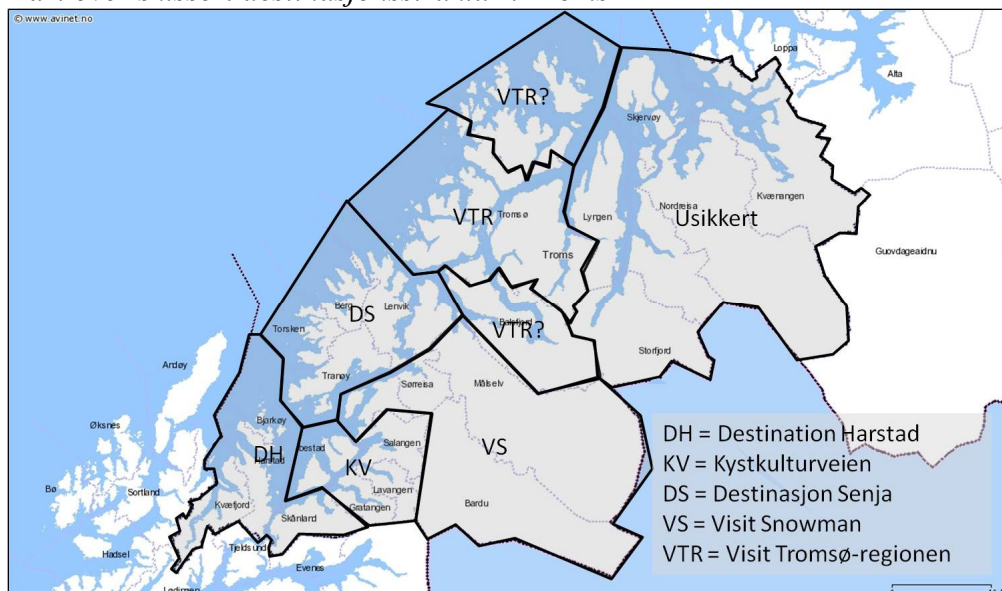
Arbeidsgruppens skissering av destinasjonsstrukturen gir et bilde hvor det er to etablerte selskaper i form av Destination Harstad og Visit Tromsø-regionen, to selskaper planlagt etablert i Midt-Troms, Visit Snowman og Destinasjon Senja og et mulig initiativ rundt Astafjorden med kommuner som er tilknyttet en felles satsing kalt Kystkulturveien. Situasjonen i Nord-Troms fremstår som uavklart, hvorpå Nord-Troms Regionråd har bedt

ⁱ Vedlegg 1: Sluttrapport: Utredning om fremtidig destinasjonsstruktur i Troms, sak og arkiv 11/264-27

ⁱⁱ Vedlegg 1: Sluttrapport: Utredning om fremtidig destinasjonsstruktur i Troms, sak og arkiv 11/264-27

Nord-Troms Næringsforum å samle innspill fra næringsaktørene i regionen før den videre fremdriften blir klar. Det har også vært diskusjoner i Midt-Troms Regionråd om det skal være et eller to selskaper, hvilke selskap en eventuelt skal knytte seg til eller om det er mulig å drifte to selskap parallelt i regionen. I Tromsøregionen er det ønsket av reiselivsorganiserings i Balsfjord og Karlsøy kommune at disse tilknyttes Visit Tromsø-regionen. Skånland kommune er nå medlem i Destination Harstad, men fremstår gjennom høringsinnspillene også som en kandidat for Kystkulturveien.

Kart over skissert destinasjonsstruktur i Troms

Hentet fra www.tromsatlas.noⁱⁱⁱ

Høringsinnspill

Innen 28. januar hadde det kommet høringsinnspill fra 12 berørte parter i fylket.^{iv}

Generelt er høringsinnspillene positivt innstilt til fylkeskommunes initiativ, men det rettes spørsmål om detaljer i ordningen skissert av sluttrapporten, i tillegg til at det fremkommer noen forslag til endringer i sluttrapportens innstilling.

Avklaringer rundt ordningen som skissert i sluttrapporten omhandler føringer og krav til selskapene for at en driftsfinansiering skal være gjennomførbar, i tillegg til hvordan en eventuell rapportering og utbetaling av midler skal skje. Det er rettet spørsmål til kostnader for og administrasjon av et eventuelt destinasjonsforum som foreslått.

Flere av høringsinnspillene fremhever at et toårig forsøksprosjekt er kortsiktig og anbefaler finansiering over en lengre periode. Det her også rettet spørsmål til fordelingen av midler, hvor enkelte setter spørsmålstegn ved at fylkeskommunen også bruker midler på de etablerte selskapene, og ikke konsentrerer innsatsen mot de som tidligere var del av Troms Reiseliv. Det er også foreslått en alternativ fordelingsnøkkel for midlene hvor eksempelvis antall kommersielle rom/senger skulle gi fordelingsnøkkelen.

Flere innspill fremhever at grunnlag for å etablere og drifte et destinasjonsselskap bør være sett i sammenheng med tilgjengelig offentlig og privat kapital til drift, innhold av tilbud i regionene og kompetanse. Det er også foreslått at det stilles krav til en minimumssum av privat kapital fra næringsaktørene for at et destinasjonsselskap skal godkjennes som

ⁱⁱⁱ <http://www.tromsatlas.no/default.aspx?gui=1&lang=2>

^{iv} Trykt vedlegg 2-13; Høringsinnspill

mottaker av offentlig støtte. Det er også kommet innspill på at begrepet destinasjonsselskap kanskje ikke er dekkende ut fra hvilke løsninger som er skissert i de ulike regionene, hvor selskapene fremstår å bli enten et interkommunalt selskap, en bedriftssammenslutning eller en kombinasjon av dette.

Høringsinnspillene henspeiler også til mulige løsninger av den fremtidige organiseringen. Bedrifter og kommuner rundt Astafjorden har levert hver sin høringsuttalelse hvor det fremgår at det er ønsket og planlagt å etablere noe i tilknytning til Kystkulturveien. Samtidig henstiller Harstad kommune til at det nå er naturlig at de øvrige kommunene i Sør-Troms regionen nå blir en del av Destination Harstad. I Nord-Troms Regionråd har man bedt næringen om innspill til hvordan man ønsker en videre organisering. Der har Kåfjord kommune også gitt sin anbefaling om at det vil være nok med et selskap for hele Troms, og at dette er en løsning som vil kunne frigjøre kapital til en økt satsing. NHO Reiseliv Nord-Norge ga ved forrige korsvei en anbefaling om at det bare skulle være to selskaper i Troms, da basert på selskapene i Tromsø og Harstad, men mener ut fra den nåværende situasjonen at det kan være fornuftig også med et selskap i tilknytning til Midt-Troms. Innovasjon Norge støtter langt på vei synet til NHO Reiseliv Nord-Norge, men uttaler også at en ideell situasjon kunne vært som Kåfjord foreslår, ett selskap for hele fylket.

Med tanke på organiseringen av den fremtidige strukturen er det i de foreliggende innspillene en balansegang mellom kraftsamling i få men store selskaper, og lokale initiativ som best kjenner behovene til de lokale bedriftene rundt i distriktene.

Samarbeid mellom aktørene er fremtredende i flere høringsinnspill. Innovasjon Norge fremhever at et destinasjonsforum i fylket for destinasjonsselskapene, NordNorsk Reiseliv AS, Innovasjon Norge og Troms fylkeskommune vil være et bidrag til å bygge og vedlikeholde et godt samarbeid om reiselivet i fylket.

Situasjonen i Nordland og Finnmark fylke

Den generelle utviklingen i organisering av reiselivets fellesapparat gir et bilde av færre men større organisasjoner. Det antas at utviklingen styres av økonomiske forutsetninger. Enten ved at mangel på kapital fremtvinger større organisasjoner som en nødvendighet for å ha et driftsgrunnlag, eller at man ser synergier og stordriftsfordeler, og derav kan få mer for investeringen ved å slå sammen enheter.

Nordland fylkeskommune skal i løpet av vinter/vår 2011 starte opp et prosjekt for å se på destinasjonsselskapene i fylket. Prosjektet skal ta rede på den nåværende situasjonen, hvilke oppgaver som løses på hvilken måte, og dernest se om det er potensial for en forbedring i strukturen. Det er ikke kjent om fylkeskommunen vil bidra med ressurser inn mot destinasjonsselskapene ut over utredningen som gjennomføres.

Finnmark fylkeskommune har ingen konkrete planer rundt destinasjonsselskaper, men en strukturen av selskaper har vært løselig drøftet. I Finnmark ser man behov og rom for 2 selskaper, et for Øst- og et for Vest-Finnmark. Det er også skissert at det ut fra en markedstankegang kan være mulighet for et tredje selskap for Kautokeino og Karasjok da dette fremheves som særegne samiske områder.

Verken Nordland eller Finnmark fylkeskommune har per nå bidratt med driftsmidler til destinasjonsnivået.

Vurdering:

Arbeidsgruppen definerte målsetning var under prosessen ”å få et velfungerende reiseliv som samarbeider, og en organisering som skaper drakraft for reiselivsnæringen”.^v Organisering av reiselivets fellesapparat i Troms er under utvikling. Det er ikke gitt at strukturen som fremstår nå, vil være den endelige. Det er heller ikke gitt at det er formålstjenelig for alle kommuner eller næringsaktører å delta i et destinasjonsarbeid. Arbeidsgruppens forslag til organisering overlater mye til næringen og kommunene, noe som fremstår som fornuftig da disse er de primære brukerne av selskapene. Det er særlig viktig å lytte til næringas synspunkter.

Målsettingen med Troms fylkeskommunes involvering må – som arbeidsgruppens - være å bidra til å få et velfungerende reiseliv som samarbeider, og en organisering som er robust og som skaper drakraft for reiselivsnæringen. Vi må ta mål av oss til å fronte Det Arktiske Reiselivet. Vi må ta utgangspunkt i turistens behov gjennom å utvikle Troms som reisemål, og ut fra det bidra med tilrettelegging for reiseliv i Troms.

Med en slik målsetting og ut fra de økonomiske realitetene for destinasjonsnivået er det ønskelig med færrest mulig destinasjonsselskap. Det er avgjørende å få til en organisering som er bærekraftig over tid. Det alene kunne tilsi en organisering med et destinasjonsselskap i fylket. Ut fra en totalvurdering støttes likevel en tilnærming med maksimalt 3 destinasjonsselskaper i fylket. Det må dog forutsettes at disse selskapene ivaretar behovet også til de små destinasjonene.

Det er da fylkesrådets vurdering at innsatsen i Troms for tilrettelegging og organisering av reiselivet er best tjent med en kraftsamling rundt færre, men større selskaper enn skissert av arbeidsgruppen. Denne vurderingen ligger til grunn for hvordan fylkesrådet foreslår å fordele midlene. Fylkesrådet ønsker å støtte opp under arbeidet som gjøres på destinasjonsnivået. Det med utgangspunkt i 3 fullverdige destinasjonsselskaper som kan løse alle de skisserte oppgavene ønsker fylkesrådet å tegne samarbeidsavtaler med disse selskapene.

En samarbeidsavtale vil være begrunnet med ”å koordinere næringens og det offentliges innsats for et best mulig organisert reiseliv i Troms”. Samarbeidsavtalen vil legge føringer på at midlene kan brukes til utviklingsoppgaver, i form av produktutvikling og destinasjonsutvikling. Midlene vil ikke kunne brukes til oppgaver som salgsrettet markedsføring eller drift av turistinformasjon. Salgsrettet markedsføring vil måtte bekostes av reiselivsaktørene selv, og drift av turistinformasjon ansees som et kommunalt anliggende i samarbeid med de næringsaktører som har behov for dette.

Mottaker av den fylkeskommunale støtten forplikter seg til deltakelse i et samarbeidsforum mellom destinasjonsselskapene, NordNorsk Reiseliv AS, Innovasjon Norge og Troms fylkeskommune. Mottaker plikter å rapportere på bruk av den fylkeskommunale støtten i form av rapporter og regnskap som beskriver bruk av midlene i henhold til føringer og begrensninger. Mottaker skal være et destinasjonsselskap og forstås da som et selskap som kan løse alle oppgaver skissert av arbeidsgruppen.

Fylkesrådet vil legge en lik sum per kommune som representeres av selskapene til grunn for fordelingen. Det ansees da at et selskap får kr. 40 000,- per kommune det representerer, og at det overskytende beløpet, 1 million, settes til disposisjon for de tre destinasjonsselskapene, og vil være søkbar for tiltak og prosjekter for å styrke destinasjonsutviklingen i Troms. Finansieringsordningen med betaling per kommune og en

^v Trykt vedlegg 1; Sluttrapport: utredning om fremtidig destinasjonsstruktur i Troms, side 4.

avsatt ramme med søkbare midler vil da gjøres som en toårig forsøksordning, på totalt kr. 4 mill.

Valg av destinasjonsselskap, hvem som representerer hvem og gjør hva, kan ikke avgjøres av fylkesrådet eller fylkestinget. De enkelte kommuner og næringsaktører vil selv måtte velge tilknytning. Regionrådene kan være en arena for å enes om dette. Det har av arbeidsgruppen blitt skissert flere mindre organisasjoner som arbeider i skjæringsfeltet mellom offentlig tilrettelegging og næringens behov og ønsker.

Fylkesrådet vurderer at slike lokale initiativ er prisverdige og potensielt viktige bidragsyttere for å løfte reiselivsnæringen i Troms, men det må skilles mellom destinasjonsselskaper som løser alle oppgavene og bedriftsnettverk eller interkommunale selskaper og prosjekter som fokuserer på enkelte bestanddeler av den totale oppgaveløsningen. En ønsket situasjon vil være at disse organisasjonene blir viktige og sterke bidragsyttere inn i de tre destinasjonsselskapene. Disse organisasjonene vil måtte finne sin finansiering på annet vis, og inkluderes følgelig ikke i finansiering av destinasjonsselskaper.

Fylkeskommunene i Nord-Norge, regjeringen og reiselivsnæringen investerer store ressurser i Nordnorsk Reiseliv AS som et flaggskip som skal markedsføre landsdelen og etablere reiselyst til Nord-Norge. At selskapet har relevante samarbeidsaktører i fylket ansees som viktig for at innsatsen skal kaste av seg. Det vurderes da som viktig at fylkeskommunen bidrar med midler for å understøtte destinasjonsutviklingen i fylket i en forsøksperiode før denne støtten evalueres.

Det forutsettes at et fylkeskommunalt bidrag vil komme i tillegg til finansieringen fra medlemsbedrifter og medlemskommuner, og at medlemskommunenes bidrag minimum matcher den flate summen fra Troms fylkeskommune.

Avslutningsvis må det understrekes at muligheten til prosjektfinansiering gjennom Innovasjon Norge, RUP og RDA II fortsatt er åpen.

Innstilling:

Fylkesrådet anbefaler fylkestinget å fatte slikt vedtak:

1. Fylkestingets målsetting for Troms fylkeskommunes involvering er å bidra til å få et velfungerende reiseliv som samarbeider, og en organisering som er robust og som skaper drakraft for reiselivsnæringen. Vi mener man må ta utgangspunkt i turistenes behov gjennom å utvikle Troms som reisemål, og vil ut fra det bidra med tilrettelegging for reiseliv i Troms.
2. Med en slik målsetting og ut fra de økonomiske realitetene for destinasjonsnivået er det ønskelig med færrest mulig destinasjonsselskap. Fylkestinget vil ut fra en totalvurdering støtte en tilnærming med maksimalt 3 destinasjonsselskaper i fylket. Det forutsettes at disse selskapene ivaretar behovene også til de små destinasjonene.
3. De 3 destinasjonsselskapene støttes basert på medlemskommuner. Fordelingsnøkkelen for midlene vil være basert på kommunal deltakelse i de ulike destinasjonsselskapene. Beløpet vil være delt mellom en flat sum på 40.000 kroner pr. medlemskommune pr. år, mens resterende gjøres søknadsbasert for de 3 destinasjonsselskapene. Midlene må rettes inn mot tilrettelegging gjennom produktutvikling og stedsutvikling og ikke til ordinær turistinformasjon.

4. Støtte gis i form av samarbeidsavtaler. Mottak av støtte forutsetter at mottaker forholder seg til gitte føringer og begrensninger. Mottaker plikter å rapportere på bruk av midlene om gjennomført aktivitet og et årsregnskap.
5. Destinasjonsforum for Troms etableres som en arena for informasjonsutveksling. Mottaker av støtte plikter å delta i regelmessige møter med NordNorsk Reiseliv, Innovasjon Norge og Troms fylkeskommune.
6. Prøveordningen med fylkeskommunal støtte til destinasjonsnivået i Troms evalueres senest høsten 2012.”

Fylkesrådets innstilling enstemmig vedtatt.

Fylkesordføreren i Troms, den 24.02.2011

Terje Olsen
Fylkesordfører

...